

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва
імені Степана Шевчука

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ

спеціальність – В3 Декоративне мистецтво та ремесла

освітня програма - Декоративне мистецтво

кваліфікація - бакалавр

факультет - художньо-педагогічний

2025-2026

Робоча програма «Основи композиції»
для здобувачів І курсу спеціальності ВЗ Декоративне мистецтво та ремесла
За освітньою програмою «Декоративне мистецтво» (2025 р.)

Мова навчання - українська

Розробники: доц. Власюк О.П.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого та
декоративно-прикладного мистецтва ім. С.Шевчука

Протокол від “25” вересня 2025 року № 8

Завідувач кафедри

(доц. Власюк О.П.)

Робочу програму схвалено навчально- методичною комісією факультету
29 вересня 2025 р. протокол № 8

Голова навчально-методичної комісії

(доц. Власюк О.П.)

ОВласюк О.П., 2025 рік

ОРДГУ, 2025 рік

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –6	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Обов'язкова	
Модулів - 6	Спеціальність В3 Декоративне мистецтво та ремесла Освітня програма «Декоративне мистецтво»	Рік підготовки	
Змістових модулів -6		I-й	I-й
		семестр	
Загальна кількість годин - 180		I та II	I та II
		лекції	
		18 год.	6 год.
аудиторних – 60 самостійна робота - 120	Освітній рівень - бакалавр	Лабораторні	
		42 год.	14 год.
		Самостійна робота	
		120 год.	160 год.
		Вид контролю	
		Залік	Залік
		Екзамен	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Вивчення дисципліни «Основи композиції» має за мету розкриття основних принципів та прийомів організації об'єктів, елементів чи компонентів в творі мистецтва з метою досягнення гармонії та виразності; дати здобувачам вищої освіти теоретичні основи композиційної грамоти.

Основними завданнями, які мають бути вирішені в процесі вивчення дисципліни, є аналіз, відбір, організація елементів на площині за композиційними законами та засобами зображення, відображення невидимої (суб'єктивної) реальності, інтерпретація та стилізація природних мотивів.

Курс сприяє засвоєнню композиційних проблем, найпростішого композиційного аналізу, відбору, укладу і організації геометричних і природних елементів та мотивів на площині. Тому програма включає в себе лекційну і практичну частини. Основна увага зосереджується на відчутті гармонійності та

пропорційності елементів, співставлення яких між собою та форматом площини займає визначальну роль в організації композиційної єдності.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні **знати** компетентності, що забезпечує дисципліна:

ЗК06. Здатність застосовувати базові знання та навички у практичній діяльності.

ЗК09. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

уміти

ФК 01. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК02. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

ФК 04. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями .

ФК 09. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

3. Очікувані результати навчання базуються на результатах навчання визначених освітньою програмою, а саме:

ПР01. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПР06. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПР08. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема лекції 1: «Відкрита та замкнена композиції»

Практичне завдання. На площині А4 створити двовимірну замкнену та відкриту композиції з використанням простих геометричних форм (прямокутник, трикутник, коло), виділити акцент, показати контраст форм, контраст величин. Гама ахроматична, монохромна, поліхромна.

Варіації композицій:

- перетинання форм.
- накладання форм.
- синтез форм.

Тема лекції 2: Основні закони в композиції. Рівновага в композиції.

Практичне завдання. Створення серії ескізних напрацювань та підсумкової композиції з урахуванням композиційних законів.

Завдання 1. Перевага фону над елементами.

Завдання 2. Рівновага елемента та фону.

Завдання 3. Перевага елементів над фоном.

Етапи роботи:

1. Опрацювання теоретичного матеріалу з конспекту лекцій та рекомендованих джерел.
2. Аналіз творчих композицій видатних майстрів мистецтва на предмет усвідомлення використання ними основних законів композиції.
3. Вирішення площини за допомогою простих геометричних форм шляхом групування та врівноваження маси елементів у заданому форматі.
4. Виконання підготовчих начерків та ескізів. Завдання виконується в ахроматичній гамі. Матеріали: чорна туш, гуаш, папір.

Література:

Конспект лекцій, Основна – 5,8; Додаткова – 4, 5, 11.

Змістовий модуль 2.

Тема лекції 3: «Симетрія та асиметрія»

Завдання для практичних занять: На площині А4 формату розробити замкнену двовимірну симетричну та асиметричну композиції з використанням простих геометричних форм (прямокутник, трикутник, коло) на основі набутих у попередньому завданні знань.

Варіації композицій:

- колорит на нюанси.
- колорит на контрасти.

Формат А-4

Матеріали: папір, лінійки, олівці, пера, рапідграфи.

Техніка виконання: темпера, туш, гуаш.

Змістовий модуль 3.

Тема лекції 4: «Статика та динаміка»

Практичне завдання: ознайомлення студентів із системою опрацювання натурального матеріалу для створення серії попередніх та підсумкових образотворчих композицій на використання статичної та динамічної систем композиційних побудов. Навчити творчо опрацьовувати натурний матеріал для використання у декоративних композиціях.

Завдання для практичних занять: На площині аркуша розробити двовимірну статичну і динамічну композиції та вправи на ритм з використанням простих геометричних форм (прямокутник, трикутник, коло), виділити акцент.

Варіації композицій:

- тепла гама.
- холодна гама.

Формат А-4

Матеріали: папір, лінійки, графітні олівці.

Техніка виконання темпера, гуаш.

Зміст та етапність роботи:

Завдання 1. Створення композиції на виявлення статичності (холодна гама кольорів).

Завдання 2. Створення композиції на виявлення зародження динаміки, руху (перехід холодної гами в теплу).

Завдання 3. Створення композиції на виявлення активної динаміки (чисті, яскраві, активні кольори).

Рекомендації Для передачі руху (**динаміки**) використовуються: Діагональні лінії; Вільний простір перед рухомим об'єктом; Момент кульмінації руху.

Умови для вираження спокою (**статичності**): Немає діагоналей; Немає вільного простору; Симетрія, врівноваженість; Вся композиція вписана в просту геометричну форму (трикутник, квадрат, овал). Характерні елементи композиції об'єднуються за однорідними ознаками, формою, кольором, текстурою, фактурою.

Література: Конспект, Основна – 2, 7, 8, 9; Додаткова – 12, 15, 19.

Змістовий модуль 4.

Тема лекції 5: «Рапортна композиція»

Завдання для практичного заняття: Створення серії ескізних напрацювань та підсумкової композиції з урахуванням композиційних законів на основі модульної орнаментальної композиції.

Зміст та етапність роботи:

Завдання 1. Побудова рапортної структури з перевагою елемента над фоном.

Завдання 2. Побудова рапортної структури з рівновагою елемента та фону.

Завдання 3. Побудова рапорту з перевагою фону над елементом.

1. Опрацювання теоретичного матеріалу з конспекту лекцій та рекомендованих джерел.

2. Аналіз попередніх творчих композицій студентів з метою пошуку нестандартного рішення.

3. Виконання підготовчих начерків та ескізів.

4. На основі взаємодії елемента та фону організувати площину. Завдання виконується в ахроматичній гамі.

Рекомендації: На площині аркуша розробити серійну композицію за допомогою формотворчого елемента-модуля розробленого на базі заданих складових.

Варіанти

- прямокутник, трикутник, коло.

- Прямокутник, ромб, еліпс (сегмент).

Варіації композицій:

- ахроматична.

- поліхромна.

Матеріали: чорна туш, гуаш, папір.

Література: Конспект, Основна – 5,8; Додаткова – 4, 5, 11, 21.

Змістовий модуль 5.

Тема лекції 6: Інтерпретація рослинного мотиву

Практичне завдання: Ознайомити студентів із системою опрацювання натурального матеріалу для створення серії попередніх та підсумкової образотворчої композиції з інтерпретацією рослинного мотиву. Створення серії ескізних напрацювань та підсумкової композиції.

Зміст та поетапність роботи:

Завдання 1. Замальовки рослинних мотивів з натури.

Завдання 2. Вирішення мотиву за допомогою лінії – лінійні мотиви.

Організувати площину на основі натурних замальовок за допомогою графічних засобів. Використовуються лінії різні за товщиною, пластикою, перервані.

Завдання 3. Вирішення мотиву за допомогою крапки. У цьому випадку використовуються крапки різної величини та конфігурації.

Завдання 4. Вирішення мотиву за допомогою. Плями. Більш активно акцентується увага на ритмах мотивів.

Завдання 5. Вирішення мотиву за допомогою лінії, крапки, плями.

Завдання виконується в ахроматичній гамі.

Матеріали: чорна туш, гуаш, папір.

Література: Конспект, Основна – 2, 3, 8; Додаткова – 4, 5, 11, 23.

Тема лекції 7: «Трансформація тривимірного натурального матеріалу у двовимірне. Стилізація».

Практичне завдання: Натюрморт з натурального матеріалу (Темне на світлому і світле на темному).

Завдання На основі постановки створити 2 площинні версії побаченого Темне на світлому і світле на темному композиції в поєднанні з геометричними формами зберігаючи при цьому характер предметів. Формат 40x60. Гама хроматична.

Тема лекції 8: « Інтерпретація натюрморту»

Практичне завдання: На площині аркуша розробити замкнену композицію використовуючи задані форми з натурального матеріалу. Виявити головний елемент композиції, домінанту. Досягти гармонійної цілісності.

Формат: 40x60

Варіанти:

- прямокутник, трикутник, коло.
- Прямокутник, еліпс, ромб, сегмент.

Гама ахроматична, монохромна, поліхромна.

Варіації композицій:

- двовимірне.
- тривимірне.
- синтезоване

Змістовий модуль 6

Тема лекції 9: Фактури в декоративній композиції.

Практичне завдання: Ознайомлення студентів із системою опрацювання натурального матеріалу для створення серії попередніх та підсумкової образотворчої композиції з використанням декоративних фактур. Створення серії ескізних напрацювань та підсумкової композиції.

Зміст та поетапність роботи:

Завдання виконується з використанням фактур, які студенти власноруч одержують за допомогою різних графічних засобів та технічних прийомів:

а) на основі композиційного вирішення в 3-х тоновому варіанті (білий, сірий, чорний):

- в ахроматичній гамі;
- в кольорі (тепла гама, контраст, нюанс).

б) на основі композиційного вирішення в 3-х тоновому варіанті (сірий, середній сірий, найтемніший):

- в ахроматичній гамі;
- в кольорі (холодна гама).

Організувати площину на основі інтерпретації натюрморту для створення замкненої або відкритої композиції.

Матеріали: туш, гуаш, папір.

Література: Конспект, Основна – 7,8, 9; Додаткова – 2, 4, 5, 9, 11.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Відкрита та замкнена композиції	16	2		4		10	16					16
Тема 2. Основні закони в композиції. Рівновага.	16	2		4		10	18	2		2		18
Змістовий модуль 2.												
Тема 3. Симетрія та асиметрія	16	2		4		10	14			2		18
Змістовий модуль 3.												
Тема 4. Статика та динаміка	18	2		6		10		2		2		18
Змістовий модуль 4.												
Тема 5. Рапортна композиція	16	2		4		10						18
Змістовий модуль 5.												

Тема 6. Інтерпретація рослинного мотиву	18	2		6		10	16	2		2		18
Тема 7. Трансформація тривимірного натурального матеріалу у двовимірне. Стилзація	28	2		6		20	17			2		18
Тема 8. Інтерпретація натюрморту на основі заданих складових	28	2		6		20	18			2		18
Змістовий модуль 6.												
Тема 9. Фактури в декоративній композиції	28	2		6		20	17			2		18
Усього годин	180	18		42		120	180	6		14		160

6. Теми лабораторних занять

N з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Відкрита та замкнена композиції	4
2.	Тема 2. Основні закони в композиції. Рівновага.	4
3.	Тема 3. Симетрія та асиметрія	4
4.	Тема 4. Статика та динаміка	6
5.	Тема 5. Рапортна композиція	4
6.	Тема 6. Інтерпретація рослинного мотиву	6
7.	Тема 7. Трансформація тривимірного натурального матеріалу у двовимірне. Стилзація	6
8.	Тема 8. Інтерпретація натюрморту на основі заданих складових	6
9.	Тема 9. Фактури в декоративній композиції	6
	Разом	42

7. Самостійна робота

N з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Перевага фону над елементами при створенні закритої та відкритої композиції.	10
2.	Рівновага елемента та фону при створенні закритої та відкритої композиції.	10
3.	Перевага елементів над фоном. при створенні закритої та відкритої композиції.	10
4.	Основні закони композиції	10
5.	Види композиції	10
6.	Компоненти композиції	10
7.	Засоби композиції	10
8.	Композиційні правила та прийоми	10
9.	Інтерпретація та стилзація	20
10.	Фактури (вправи)	20
	Разом	120

8. Методи навчання

Взаємодія зі студентами з метою засвоєння навчального матеріалу має здійснюватися з допомогою таких форм і методів :

- передачі та сприйняття художньої інформації: (форми) лекція, пояснення, розповідь, бесіда, обговорення, поточний коментар, вербалізація змісту художніх виробів, демонстрація, художнє ілюстрування, художнє вправляння, виконання етюдів, створення ескізів, інтерпретаційне опрацювання художнього виробу, варіантна розробка художнього матеріалу, імпровізація;
- художнього виконання: (методи) наслідувальні, репродуктивні, інтерпретаційні та творчі;
- поетапного навчання мистецькій діяльності: ознайомлення, опрацювання, створення художніх образів
- розвитку художніх властивостей особистості: (методи) стимулювання художнього навчання, активізації художньої діяльності, пролонгованого художнього тренінгу, художньо-психологічної підтримки, регуляції вольових зусиль.

МН1 –словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 –практичний метод (лабораторні заняття);

МН3 –наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анутовання, рецензування, складання реферату);

МН6 –самостійна робота (розв'язання завдань);

9. Методи оцінювання.

МО1 –екзамени;

МО2 –усне або письмове опитування

МО3 – презентації результатів виконаних завдань;

МО4 – презентації та виступи;

МО5 – захист лабораторних робіт;

10. Засоби діагностики результатів навчання (засобами оцінювання та методами демонстрування результатів можуть бути:

-екзамени;

-презентації результатів виконаних завдань.

11.Критерії оцінювання результатів навчання:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для екзамену

Практична та самостійна робота									Поточний та підсумковий контроль	Сума
Змістові модулі 1-6										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	6 Поточний перегляд 40 Підсумковий контроль	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Приклад критеріїв по видах діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності*	Оціночні бали*	Кількість балів
T1	Робота на лекційних заняттях Виконання завдань під час лабораторних занять	1-6	6
T2	Робота на лекційних заняттях Виконання завдань під час лабораторних занять	1-6	6
T3	Робота на лекційних заняттях Виконання завдань під час лабораторних занять	1-6	6
T4	Робота на лекційних заняттях Виконання завдань під час лабораторних занять	1-6	6
T5	Робота на лекційних заняттях Виконання завдань під час лабораторних занять	1-6	6
T6	Робота на лекційних заняттях Виконання завдань під час лабораторних занять	1-6	6
T7	Робота на лекційних заняттях Виконання завдань під час лабораторних занять	1-6	6
T8	Робота на лекційних заняттях Виконання завдань під час лабораторних занять	1-6	6
T9	Робота на лекційних заняттях Виконання завдань під час лабораторних занять	1-6	6
Поточний модульний контроль			6
Підсумковий модульний контроль			40
Разом			1 0 0

14. Методичне забезпечення

Опорний конспект лекцій з курсу «Основи композиції»;

Методичний фонд (кращі роботи студентів-випускників), ілюстрації, PDF – презентації.

Власюк О.П. «Основи композиції». Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». – Рівне, 2019. – 32 с.

15. Перелік питань для підсумкового контролю

Змістовий модуль 1

Тема 1. Відкрита та замкнена композиції

Дайте визначення поняттям «відкрита композиція» та «замкнена композиція».

У чому полягають відмінності між відкритою та замкненою композиціями?

Які художні засоби допомагають створити відкрите враження у творі?

Приклади використання замкненої композиції у декоративному та образотворчому мистецтві.

Порівняльний аналіз: вплив відкритої і замкненої композиції на сприйняття глядачем.

Тема 2. Основні закони в композиції. Рівновага

Назвіть основні закони композиції. У чому полягає закон рівноваги в композиції?

Які види рівноваги існують у художньому творі?

Прийоми досягнення візуальної рівноваги у композиції.

Як закон рівноваги реалізується у декоративному мистецтві?

Змістовий модуль 2

Тема 3. Симетрія та асиметрія

Дайте визначення поняттям «симетрія» та «асиметрія».

Види симетрії у природі та мистецтві.

Роль симетрії у формуванні композиційної цілісності.

Як асиметрія впливає на виразність художнього образу?

Приклади поєднання симетрії та асиметрії в декоративній композиції.

Змістовий модуль 3

Тема 4. Статика та динаміка

Що таке статична композиція?

Що таке динамічна композиція?

Які засоби використовуються для створення враження руху?

Приклади статичних і динамічних композицій у декоративному мистецтві.

Як співвідносяться статика і динаміка в одному художньому творі?

Змістовий модуль 4

Тема 5. Рапортна композиція

Що таке рапорт у декоративному мистецтві?

Види рапортів у площинних орнаментальних композиціях.

Принципи побудови рапортної композиції.

Приклади застосування рапортної композиції у дизайні тканини, кераміці, архітектурі.

Як ритм пов'язаний із рапортною композицією?

Змістовий модуль 5

Тема 6. Інтерпретація рослинного мотиву

Особливості використання рослинного мотиву в декоративному мистецтві.

Принципи стилізації рослинних форм.

Які традиційні українські орнаменти базуються на рослинних мотивах?

Як зберегти впізнаваність рослинної форми під час стилізації?

Приклади сучасного використання рослинних мотивів у дизайні.

Тема 7. Трансформація тривимірного натурального матеріалу у двовимірне. Стилiзацiя

Прийоми трансформації об'єкта з тривимірного у площинне зображення.

Основні етапи стилізації форми.

Чим стилізація відрізняється від схематизації?

Приклади стилізації у декоративно-прикладному мистецтві.

Значення стилізації для створення художнього образу.

Тема 8. Інтерпретація натюрморту на основі заданих складових

Особливості побудови декоративного натюрморту.

Які принципи відбору предметів для натюрморту?

Прийоми композиційної організації натюрморту.

Як декоративність впливає на інтерпретацію натюрморту?

Приклади інтерпретацій класичного натюрморту у декоративному мистецтві.

Змістовий модуль 6

Тема 9. Фактури в декоративній композиції

Поняття фактури та її різновиди.

Відмінність між фактурою та текстурою.

Які засоби застосовуються для створення декоративних фактур?

Роль фактури у виражальності композиції.

Приклади використання фактур у декоративному та прикладному мистецтві.

16. Рекомендована література

Основна

1. Антонович Е. А., Проців В. І., Свид С. П. Художні техніки в школі. – К., 1997. – 310 с.
2. Бідняк М. М. Архітектурна композиція / М. М. Бідняк, О. Б. Білінська. – Львів: «Львівська політехніка», 2011. – 152 с.
3. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка / Г. Є. Гребенюк. – К.: Техніка, 2000. – 224 с.
4. Дідик Н.Я. Основи композиції: навчальний альбом-посібник. / Редактор О.Козоріз. – Ужгород: Видавництво «Мистецька лінія», 2009. – 64 с.
5. Житкова Н. Ю. Композиція / Н. Ю. Житкова, С. Б. Зиміна. – К.: вид-во КНУБА, 2008. – 120 с.
6. Касьян Т. К. Композиція / Т. К. Касьян. – Черкаси : вид-во ЧНУ, 2012. – 88 с.
7. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти: Навч. посіб. – 2 вид., – К.: Вища школа, 2002. – 191 с.

8. Михайленко В. Є. Основи композиції / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлев. – К.: Каравелла, 2008. -304 с.
9. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції. Геометричні аспекти художнього формотворення. – К.: Видавництво „Каравела”, 2004.
10. Поліщук Л. К. Основи об’ємно-просторової композиції / Л. К. Поліщук. – Ів. Фр.: вид-во ІФНТУНГ, 2010. – 100 с.
11. Словник мистецьких термінів
<https://lib.iitta.gov.ua/709237/1/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%85%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D1%96%D0%B9.pdf>
12. Теоретичні основи композиції: Навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей / Автор-упорядники: Урсу Н.О., Негода Б.М., Гнатюк В.А., Міхальська І.П. – Кам’янець-Подільський, 2004. – 50 с.
13. Урсу Н.О. Золотий перетин у композиції // Зб.наук.праць КПДПУ. Кам’янець-Подільський, 1997.- Вип. 3.- С. 61 – 63.
14. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. — 112 с.

Допоміжна

1. Волкотруб І Т., Основи художнього конструювання, Київ, 1988.
2. Гудак В. Основи композиції - провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. - Електронний ресурс. - Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
3. Костенко Т. В., Основи композиції та тримірного формоутворення: Навчально-методичний посібник, Харків, 2003.
4. Новицька О. Р. Основи композиції. Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з курсу, Івано-Франківськ, ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007.
5. Основи композиції <https://kompoza.livejournal.com/466.html>.
6. Посібник. Основи формальної композиції: для студентів напряму «Образотворче мистецтво» / Укладач О.А. Половна-Васильєва. - Електронний ресурс. - Режим доступу: http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/9fa57103c48cb387ec75061c5f0cfbe5PolovnaVasil'yeva-O.A_OSNOVI--FORMAL'NOYI-KOMPOZICIYI.pdf.
7. Принципи та засоби композиції. - Електронний ресурс. - Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
8. Селівачов М.Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія), Київ, Редакція вісника «Ант», 2005.— XVI, 400 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.rv.ua/>
3. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>
4. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php
5. www.ekniga.com.ua – Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники і т.д.
6. www.7ua.net – Електронна бібліотека: енциклопедії, словники, підручники.
7. www.lib.com.ua – Сайт електронної бібліотеки.

Посилання на сайти

<http://www.spadshina.com.ua> – українська спадщина;
<http://prostir.museum/> – музейний простір України;
<http://namu.kiev.ua/> – Національний художній музей України;
<http://honchar.org.ua/pro-muzej/> – Український центр народної культури “Музей Івана Гончара”;
<http://www.mundm.kiev.ua/> – Національний музей українського народного декоративного мистецтва;
<http://hutsul.museum/> – Національний центр народного мистецтва Гуцульщини і Покуття;
<http://www.artofukraine.com> – сучасне мистецтво українських художників
<https://www.systopt.com.ua/materialy-dlya-vyrobnystva-keramiky/>
<https://studfile.net/preview/2278256/page:28/etnoxata.com.ua> > [statti](#) > [traditsiji](#) > [ukrajinska-keramika-molochena](#)
ukrainer.net > [opishne-glyna](#)

Робоча програма навчальної дисципліни

(назва навчальної дисципліни)

перезатверджена без змін та доповнень / зі змінами та доповненнями на 20__-20__ навчальний рік

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “ ”
Завідувач кафедри

20__ року №)
(підпис) (прізвище та ініціали)